

राज्याच्या शाश्वत, पर्यावरणपूरक, सर्वसमावेशक विकासाला गती देणारा अर्थसंकल्प उपमुख्यमंत्री अजित पवार यांच्याकडून सादर

* राज्याची अर्थव्यवस्था एक ट्रिनीयम डॉलर करण्यासाठी आवश्यक ध्येयधोरणांची अर्थसंकल्पातून अंमलबजावणी * राज्याच्या एकूण खर्चासाठी ६ लाख ५२२ कोटी रुपयांची तरतुद असलेला अंतरिम अर्थसंकल्प अर्थमंत्री अजित पवार यांच्याकडून विधानसभेत सादर

मुंबई : राज्याच्या २०२४-२५ वर्षाच्या एकूण खर्चासाठी ६ लाख ५२२ कोटी रुपयांची तरतुद असलेला अंतरिम अर्थसंकल्प उपमुख्यमंत्री तथा अर्थमंत्री अजित पवार यांनी आज विधानसभेत सादर केला. अर्थसंकल्पामध्ये ४ लाख ९८ हजार ७५८ कोटी रुपये महसुली जमा आणि ५ लाख ८ हजार ४९२ कोटी रुपये महसुली खर्च दाखवण्यात आला आहे. महसुली तूट ९ हजार ७३४ कोटी रुपयांची तर, राजकोषीय तूट ९९ हजार २८८ कोटी रुपयांची अंदाजित करण्यात आली आहे. या अर्थसंकल्पात चार महिन्यांचे लेखानुदान मंजुरीसाठी ठेवण्यात आले आहे. उपमुख्यमंत्रांनी विधानसभेत सादर केलेल्या अंतरिम अर्थसंकल्पात करण्यात आली आहे. या अर्थसंकल्पात चार महिन्यांचे लेखानुदान मंजुरीसाठी ठेवण्यात आले आहे. राज्याची वार्षिक योजना १ लाख ९२ हजार कोटी रुपये आहे.

अनुसूचित जाती उपयोजनेसाठी १५ हजार ८९३ कोटी रुपये, आदिवासी विकास उपयोजनेसाठी १५ हजार ३६० कोटी रुपये प्रस्तावित करण्यात आले आहेत.

राज्याचा हा अंतरिम अर्थसंकल्प असला तरी उपमुख्यमंत्री अजित पवार यांनी, शेतकरी, कष्टकरी, महिला, विद्यार्थी, युवक, मागासवर्गीय, आदिवासी, अल्पसंख्याक, उद्योजक, व्यापारी, व्यावसायिक अशा समाजातील सर्व घटकांना न्याय आणि विकासाची संधी उपलब्ध करून देण्याचा प्रयत्न अर्थसंकल्पात केला आहे. अंतरिम अर्थसंकल्पातील ही अर्थमंत्री अजित पवार यांनी शाश्वत, पर्यावरणपूरक, सर्वसमावेशक विकास साधण्याच्या राज्याच्या धोरणाला गती देण्यास प्राधान्य दिले आहे.

राज्याची अर्थव्यवस्था एक ट्रिनीयम डॉलर करण्यासाठी महाराष्ट्र अर्थक खर्चाकांत तरतुद असलेला अंतरिम अर्थसंकल्प उपमुख्यमंत्री तथा अर्थमंत्री अजित पवार यांनी आवश्यक धोरणांची पूढीलप्रमाणे :-

* मौजे वडज, तालुका जुब्र येथे छपती शिवाजी महाराजाच्या जीवनावर आधारित शिवेनी संग्रहालय. * युवक, महिला, गरीब आणि अवदाता या चार प्रमुख घटकांसाठी कल्याणकारी योजनांची अंमलबजावणी. * स्वातंत्र्यवीर सावरकर वसर्वा वांद्रे सागरी सेतूचा विस्तार पालघरपर्यंत, विलासराव देशमुख पूर्व मुक्त मार्गाचा विस्तार ठाणे शहरपर्यंत. * विरार-अलिबाग बहुदेशीय मार्गाकीरता भूसंपादनासाठी २२ हजार २२५ कोटी. * पुणे चक्राकार वर्ळण मार्गाकीरता भूसंपादनासाठी १० हजार ५१९ कोटी. * जालना-नांदेड दुतगती महामार्गाच्या भूसंपादनासाठी २ हजार ८८६ कोटी रुपये. * सन २०२४-२५ या वर्षासाठी कार्यक्रम

खर्चाकरिता नगरविकास विभागाला १० हजार ६२९ कोटी रुपये. *

सार्वजनिक बांधकाम (सर्वते) विभागाला ११ हजार ९३६ कोटी रुपये नियतव्यय. * महाराष्ट्र राज्य पायाभूत सुविधा विकास महामंडळामार्फत न्युझीलैंडी योजना भाग-२ अंतर्गत ७ हजार ५०० किलोमीटर रस्त्यांची कामे. * मुख्यमंत्री ग्रामसङ्कलन योजनेच्या टप्पा २८ मधील ७ हजार ६०० कोटी रुपये खर्चून ७ हजार किलोमीटर लांबीच्या रस्त्यांची दर्जोंती. * कल्याण-मुरबाड, पुणे-नाशिक आणि सोलापूर-तुळजापूर-धाराशिव या नवीन रेल्वे मार्गांचे भूसंपादन सुरु. * फलटण-पंढरपूर, कांपा-चिमूर-वरोरा, जालना-जलगाव आणि नांदेड-विद्रूप या नवीन रेल्वे मार्गांकीरता ५० टक्के आर्थिक सहभाग. * जालना-खामगाव, आदिलाबाद-माहूर-वाशिम, नांदेड-हिंगोली, मूर्तिजापूर-यवतमाळ शकुंतला रेल्वे आणि पुणे-लोणावळा मार्गांका ३ व ४ या रेल्वे मार्गांकीरता ५० टक्के आर्थिक सहभाग. * वाढवण बंदर विकास प्रकल्पात महाराष्ट्र सागरी नांदेड-हिंगोली, मूर्तिजापूर-यवतमाळ शकुंतला रेल्वे आणि पुणे-लोणावळा मार्गांका ३ व ४ या रेल्वे मार्गांकीरता ५० टक्के आर्थिक सहभाग. * वाढवण बंदर विकास प्रकल्पात विलासराव देशमुख पूर्व मुक्त मार्गाचा विस्तार ठाणे शहरपर्यंत. * विरार-अलिबाग बहुदेशीय मार्गाकीरता भूसंपादनासाठी २२ हजार २२५ कोटी. * निर्यातील वाढीसाठी पाच इंडस्ट्रीयल पार्क. * सामूहिक प्रोत्साहन योजनेतून आगामी वर्षांत सुमारे ७ हजार कोटी रकमेचा प्रोत्साहन निर्धारित. * मुख्यमंत्री रोजगार निर्मिती कार्यक्रमातून २५ हजार उद्योग घटक -३० टक्के महिला उद्योग घटक -५० हजार नवीन रोजगार. * श्रस्त सेक्टर तथा उच्च तंत्रज्ञानावर आधारित १० हजार कोटी रुपयांपेक्षा अधिक गुंतवणूक व चार हजार रोजगार निर्मिती करण्याचा १० अंतिविशाल उद्योग घटकांना प्रणेता। पान २ वर

जेंडीचे, २२९ कोटी २७ लाख रुपये किंमतीचे बांधकाम. * भगवती बंदर, रत्नगिरी-३०० कोटी रुपये, सागरी दुर्ग जंजिरा, रायगड-१११ कोटी रुपये, एलिंफंटा, मुंबई-८८ कोटी रुपये बंदर विकासाची कामे. * मिरकरवाडा, रत्नगिरी बंदरावरे आधुनिकीकरण-२ हजार ७०० मच्छीमारांना फायदा. * छत्रपती संभाजीनगर येथील विमानतऱ्याच्या विस्ताराकरिता भूसंपादनासाठी ५७८ कोटी ४५ लाख रुपयांचा निधी. * सन २०२४-२५ या वर्षासाठी कार्यक्रम खर्चाकरिता

सोमवारी लोकशाही दिनाचे आयोजन

सोलापूर/प्रतिनिधी: जिल्हास्तरीय लोकशाही दिनाचे आयोजन सोमवार दि. ४ मार्च २०२४ रोजी सकाळी १०.०० वाजता जिल्हाधिकारी कार्यालय, सात रस्ता, सोलापूर येथे करण्यात आल्याचे निवासी उपजिल्हाधिकारी मनिषा कुंभार यांनी कठविले आहे. सदर दिवशी जनतेच्या तक्रारीबाबत संबंधित विभागाच्या विभाग प्रमुखांनी उपस्थित रहावे. तसेच मागील महिन्यातील प्रलंबित अर्ज, निवेदने, माहिती अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत प्राप्त अर्ज, आपले सरकारवरील प्रलंबित तक्रारीबाबत केलेली कार्यावाही आदी माहितीसह संबंधितांनी वेळेत उपस्थित रहावे. तसेच सदर दिवशी गैरहर राहणार असल्यास त्याबाबत मा. जिल्हाधिकारी यांची पूर्व परवानगी घेणे आवश्यक आहे असेही निवासी उपजिल्हाधिकारी मनिषा कुंभार यांनी कठविले आहे.

जड वाहनांच्या वाहतुक मार्गात बदल

सोलापूर/प्रतिनिधी: महूद ते सांगोला व वेळापूर ते महूद या राशीय महामार्गविरील रुदीकरण व मजबूतीकरणाचे काम सुरु आहे. सदर महागांचे काम पूर्ण होईपर्यंत दि. २७ फेब्रुवारी पासून महूद (ता.सांगोला) गावातून जाणाऱ्या जड वाहनांसाठी वाहतुक मार्गात बदल करण्यात आला आहे. याबाबतचे आदेश जिल्हा पोलीस अधिकारी शिरीष सरदेशपांडे यांनी निर्गमित केले आहेत. सांगोला ते महूद या महामार्गांचे काम सुरु आहे. तसेच वेळापूर ते महूद महामार्गांचे काम मजबूत आहे. इंदापूर, वेळापूर वरुन कोलाहापूर, सांगोली, सांगोला व जत कडून तसेच कैल्हापूर, सांगोली, सांगोला ते महूद या गावातून जाणाऱी जड वाहतुक वर्षांनी झेड प्रकारचे वेळण आहे. त्यापूरुषे अवजड वाहने व ट्रेलर तस्माने वाहने हे गावातून जाणाऱा वल्लावर वल्लाताना अडचणी निर्माण करात. परिणामी स्थानिक बाजारपेठ व जनेतेला रहदारीस अडचण निर्माण होत असल्याने सदर महामार्गांचे काम पूर्ण होईपर्यंत महूद गावातून जाणाऱी अवजड वाहतुक व ट्रेलर तस्माने वाहने व बदल करून ती अन्य उपलब्ध पर्यायी मार्गांनी वल्लावर येत आहे. पर्यायी मार्गां: - इंदापूर, पुणे, फलटण, वेळापूर, वेळापूर कडून सांगोला कडून जाणाऱी जड वाहतुक साळमुख चौक येथून पंढरपूर, सांगोला या पर्यायी मार्गांनी जातील तर सांगोला, कौलाहापूर, जत कडून वेळापूर, इंदापूर कडून जाणाऱी जड वाहतुक सांगोला, पंढरपूर मार्गां जातील.

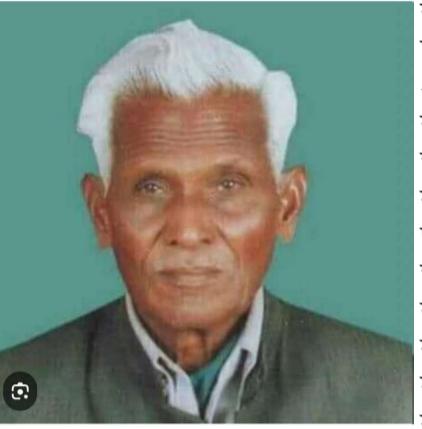
ट्रेने प्रवास करणाऱ्यांसाठी खुशखबर! पैसेंजर ट्रेनच्या तिकिटाचे दर अर्ध्यावर आणले, लोकसभेपूर्वी केंद्र सरकारचा निर्णय

नवी दिल्ही : पैसेंजर ट्रेनमधून दररोज प्रवास करणाऱ्यांच्या प्रवासांसाठी एक्स्प्रेस ट्रेनचे भाडे याचे लागत होते. भारतीय रेल्वेने प्रवासांनी गाड्यांच्या तिकिट दरात मोठी कपात करण्याची घोषणा केली आहे. त्यामुळे तिकिट दर कोरेना महामारीपूर्वीच्या पातळीवर आले आहेत. दैनंदिन प्रवासांवरील अर्थक भार कमी करणे हा या निर्यातामागाचा उद्देश आहे. या अंतर्गत रेल्वेच्या तिकिट दरात सुमारे ४० ते ५० टक्के तर तेव्हा तिकिटाची कामे. एक्स्प्रेस ट्रेनमधून दरमाने नांद

संपादकीय

राजकारणातील कोहिनूर..

माजी मुख्यमंत्री मनोहर जोशी यांच्या निधनामुळे शिवसेनेतील पहिल्या फळीतला आणखी एक दुवा निखळला आहे. शिवसेनाप्रमुख दिवंगत बाळासाहेब ठाकरे यांचे अत्यंत विश्वासृ सहकारी म्हणून मनोहर जोशी यांची ओळख होती. एक सर्वसामान्य मराठी कुटुंबातील मुलगा ते राज्याच्या राजकारणासह केंद्रात अनेक महत्वाची पदे भूषविलेले मनोहर जोशी यांची राजकीय कारकिर्दही मोठी होती. नगरसेवक, मुंबईचे महापौर, विरोधी पक्षनेते आणि शिवसेनेचे पहिले मुख्यमंत्री यासह त्यांनी अनेक पदे भूषवली होती. सोबतच राज्यसभा सदस्य, केंद्रात अवजड उद्योगमंत्री आणि लोकसभेचे अध्यक्ष म्हणूनही त्यांनी आपल्या लक्षवेधी कार्याचा ठसा उमटवला होता. पक्षात पंत म्हणून त्यांची ओळख निर्माण झाली. बाळासाहेबांचे निकटवर्तीय असण्यासोबतच जोशी यांचे संघटन कौशल्य उत्तम होते. जोशी यांच्या मुख्यमंत्रिपदाच्या कार्यकाळातच एक रुपयात झुणका भाकर, मराठी चेंबर ऑफ कॉमर्सची स्थापना असेही अनेक महत्वाचे निर्णय घेतले गेले. मात्र, जावयाला भूखंड वाटपाच्या आरोपानंतर ‘वर्षा’ आणि ‘मातोश्री’तील तणाव टोकाला गेला होता. त्यावेळी राज्यपालांकडे राजीनामा सुपुर्दे करून मला भेटायला यावे. हा बाळासाहेबांनी एका चिठ्ठीतून पाठवलेला निरोप मिळताच क्षणाचाही विलंब न लावता जोशीनी मुख्यमंत्रिपदाचा राजीनामा दिला होता. पद गेले परंतु त्यांची निष्ठा ढळली नाही. पुढे त्यांचा लोकसभा अध्यक्षपदार्पणतचा प्रवासही बाळासाहेबांच्या भरभक्कम पाठिंव्याच्या जोरावरच झाला. बाळासाहेबांनी उध्दव ठाकरेच्याहाती पक्षाची सूत्रे सोपवल्यावर नव्या पिढीतील नेते पुढे आले. जोशी सक्रिय राजकारणातून बाजूला पडले, शिवसेनेच्या जाहीर मेळाव्यात व्यासपीठावर अवमान सहन करावा लागला, तरी मनोहर जोशीनी आताच्या स्वार्थी आणि सत्तालोलूप नेत्यांप्रमाणे पक्ष बदलाचा विचार केला नाही की शिवसेना नेतृत्वावर अविश्वासही दाखवला नाही. विशेष म्हणजे जोशीनी इतर नेत्यांप्रमाणे आपल्या कुटुंबातील कुणी राजकीय उत्तराधिकारीची निर्माण केला नाही. शिवसेनेचा सुवर्णकाळ अनुभवलेला हा नेता होता. शिवसेनेत उभी फूट पडल्यावर जोशी ठाकरेच्याबाजूने की शिंदेंच्या असे प्रश्न उपस्थित होऊ लागले होते. मात्र कुणालाही न दुखावता बाळासाहेबांचा कटूर शिवसैनिक हीच ओळख त्यांनी अखेरच्या शवासापर्यंत जपली. सध्याच्या राजकीय वातावरणात एकमेकांवर दिवस-रात्र चिखलफेक करण्यात मन असलेल्या ब्रष्ट आणि दर्जाहीन नेत्यांच्या गर्दीत मनोहर जोशी यांच्यासारखा राजकारणातला कोहिनूर शिवसेनेला पुन्हा मिळणे नाही.

पान १ वरुन

राज्याच्या शाश्वत, पर्यावरणपूरक,..

उद्योगाचा दर्जा- १ लाख कोटी रुपयांची गुंतवणूक व २० हजार रोजगार निर्मिती. * सन २०२४-२५ या वर्षासाठी कार्यक्रम खर्चाकरिता उद्योग विभागाला १ हजार २१ कोटी रुपये. * सन २०२४-२५ या वर्षासाठी कार्यक्रम खर्चाकरिता सहकार, पणवण व वस्त्रोद्योग विभागाला १ हजार ९५२ कोटी रुपये. * अमृत २.० अभियानांतर्गत १४५ शहरांमधील २८ हजार ३१५ कोटीच्या ३१२ प्रकल्प मंजूर. * महाराष्ट्र सुवर्णजयंती नगरोत्थान महाअभियान सन २०३० पर्यंत राबविण्यात येणार. * महाअभियानात सर्व नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांचा समावेश असून त्यांच्या वर्गीकरणानुसार शासनाकडून प्रकल्प किंमतीच्या ५० ते ९५ टक्के निधी उपलब्ध करून देण्यास मान्यता. * सन २०२४-२५ या वर्षासाठी कार्यक्रम खर्चाकरिता पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभागाला ३ हजार ८७५ कोटी रुपये नियतव्यय. * दरवर्षी सुमारे २५ हजार किलोमीटर राज्यमार्ग व प्रमुख जिल्हांमार्गाच्या दोन्ही बाजूना वृक्षलागवड. * अटल बाबू समर्दू योजना- १० हजार हेक्टर क्षेत्रावर बांबूची लागवड * जलयुत्तम शिवार अभियान २.० अंतर्गत ५ हजार ७०० गावांमधील १ लाख ५९ हजार ८८६ कामांना मंजूरी * सन २०२४-२५ या वर्षासाठी कार्यक्रम खर्चाकरिता पर्यावरण व वातावरणीय बदल विभागाला २४५ कोटी रुपये * वन विभागास २ हजार ५०० कोटी रुपये * मृदृ व जलसंधारण विभागास ४ हजार २४७ कोटी रुपये * शेतकऱ्याला दिवसा वीज पुरवठा -मुख्यमंत्री सौर कृष्ण वाहिनी योजना २.० योजनेअंतर्गत ७ हजार मेगावॅट सौर ऊजवन निर्मितीचे उद्दिष्ट. * शेतकऱ्यांसाठी 'मागेल त्याला सौरकृषी पंप' ही नवीन योजना- ८ लाख ५० हजार नवीन सौरकृषी पंप. * राज्यात सर्व उपसा सिंचन योजनांचे येत्या २ वर्षात सौर उर्जीकरण * सुमारे ३७ हजार अंगणवाडी केंद्रांना सौर ऊर्जा संच. * डॉ शशामाप्रसाद मुखर्जी जन-वन विकास योजनेअंतर्गत १ लाख शेतकऱ्यांना सौर ऊर्जा कुंपणासाठी अनुदान * सन २०२४-२५ या वर्षासाठी कार्यक्रम खर्चाकरिता ऊर्जा विभागाला ११ हजार ९३४ कोटी रुपये. * 'नमो शेतकरी महासन्मान निधी योजना' अंतर्गत ८४ लाख ५७ हजार शेतकरी कुटुंबांना पहिल्या हफ्त्यापोटी १ हजार ६९१ कोटी ४७ लाख रुपये. * नानाजी देशमुख कृषी संजीवनी प्रकल्पाच्या ६ हजार कोटी रुपये किंमतीच्या दुसऱ्यां टप्प्यास मान्यता. * सन २०२४-२५ या वर्षासाठी कार्यक्रम खर्चाकरिता कृषी विभागास ३ हजार ६५० कोटी रुपये, पशुसंवर्धन व दुधव्यवसाय आणि मत्स्यव्यवसाय विभागास ५५५ कोटी रुपये फलोत्पादन विभागास ७०८ कोटी रुपये नियतव्यय. * सन २०२४-२५ या वर्षासाठी कार्यक्रम खर्चाकरिता मदत व पुर्ववसन विभागाला ६३८ कोटी रुपये नियतव्यय. * ३९ सिंचन प्रकल्पांची कामे पूपू करून २ लाख ३४ हजार हेक्टर सिंचन क्षमता स्थापित करणार.

मूलनिवासी बहुजन चळवळीत दीनाभाना यांचे योगदान

तिळक जयंती व दुसरी दिवाळी च्या सुट्टीत बदल करण्यात आली. त्या काळात आर्डीनेस फॅक्टरी मध्ये २२००० हजार कर्मचारी होते. त्यात ४२ महार व ६ भंगी असे ४८ जण चतुर्थ श्रेणी कर्मचारी होते. या सर्व कर्मचाऱ्यांच्या अनुषंगाने निर्माण झालेल्य समस्या निर्मूलनासाठी १०० सदस्यांची एक समिती तैयार करण्यात आली होती. त्याच काळात मान्यवर कांशीराम जी त्या कार्यालयात अधिकारी पदावर कार्यरत होते. ते व्हाकंशीराम जी यांनी दीनाभाना जी यांच्यात हिंदी, इंग्रजी सुधारणा घडवून आणली आणि त्यांच्या कडे प्रयोगाळेची देखभाल करण्याचे काम सोपविष्यात आले. त्यामुळे चतुर्थ श्रेणी कर्मचा-यांचे नेतृत्व करण्याचर्च संधी त्यांच्या कडे चालून आली होती. परिणामी त्यांना त्या १०० सदस्यीय समितीत चतुर्थ श्रेणी कर्मचा-यांचे प्रतिनिधित्व करण्याची संधी मिळाली होती. त्या संधीचे सोने करण्याची संधी चालून आली होती. म्हणून त्यांनी बुद्ध व ऑबेंडकर जयंती च्या सुट्ट्या रद्द करण्याच्या निर्णयाविरोधात

सामतासमर प्रश्न उपस्थित कला त्यामुळ प्रशासन अडचणीत आले होते. तेव्हा प्रशासनाने चतुर्थ श्रेणी कर्मचा-यांना प्रश्न विचारला की, काय आपण दीनाभाना यांच्या नेतृत्वाखाली चाललेल्या मागणीशी सहमत आहात? तेव्हा कर्मचा-यांनी सहमत नसल्याचे सांगितले आणि त्यांना नोकरीची आवश्यकत असल्याचे लेखी पत्र लिहून दिले होते. त्यामुळे प्रशासनाने दीनाभाना यांना कमिटीतून काढून टाकले जात असल्याची नोटीस पाठी दिली. तसेच एक आठवड्यात नोकरीतून सुद्धा काढून टाकण्यात येईल असेही स्पष्ट करण्यात आले होते. परिणामी कार्यकारी कमिटीच्या सदस्य पदाची निवडणूक रद्द करण्याची नोटीस पाठी देण्यात आली. हे प्रकरण मान्यवर कांशीराम जी यांनी त्यांच्या वकील मित्राला सांगितली तेव्हा त्यांनी कुठल्याही मतदारांनं निवडून दिलेल्या प्रतिनिधींना माघारी बोलविण्याची तरतूद कायद्यात नसल्याचे स्पष्ट केले. त्यामुळे वकिलांमार्फत दीनाभाना यांनी कमिटीचे चेरअमन, प्रशासन व इतर अधिका-यांना नोटीस पाठविल्या परिणामी पुनश्च होणारी निवडणूक स्थगित करण्यात आली. त्यामुळे ज्या चतुर्थ श्रेणी कर्मचा-यांनी दीनाभाना यांच्या सोबत नसल्याचे पत्र प्रशासनाला दिले होते ते मात्र कांशीराम यांना येऊन भेटले परंतु त्यांनी दीनाभाना यांच्या समर्थनार्थ उभे राहिले नाहीत. त्या काळात दीनाभाना यांना बडतर्फ केल्याने उत्पन्नाचे स्रोत बंद झाल्याने कुटुंब अडचणीत आले. तेव्हा कांशीराम यांनी दीनाभाना यांना त्यांच्या पगाराएवढी रक्कम देण्याचे अभिवचन दिले होते. म्हणून ब्राह्मणवादी प्रशासनाने दीनाभाना यांच्या पत्नीला माफी मागण्यासाठी तैयार करावे असा दबाव टाकण्याचा प्रयत्न केला होता, त्याला त्या बळी पडल्या नाहीत.

जयंतीच्या सुटूट्या रद्द करून दीनाभाना यांना बडतर्फ करण्याच्या उद्देशाने कोर्टीत फिर्याद दाखल करण्यात आली होती. त्या काळात या केसच्या संदर्भात डी. के. खापर्डे साहेब यांची कांशीराम सोबत भेट झाली. तेव्हा बुद्ध व डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या चळवळीच्या अनुषंगाने सविस्तर चर्चा झाली. त्याप्रसंगी डी. के. खापर्डे यांनी मान्यवर कांशीराम यांना जातीचे निर्मूलन (-पपळहळश्रीलेपेष उरीश) ही पुस्तक भेट दिली. जी त्यांनी सात वेळा वाचली. त्यामुळे मूलनिवासी बहुजन समाजावर होणाऱ्या अन्याय अत्याचाराचे कारण कळले. म्हणून या व्यवस्थेच्या विरुद्ध लढ्यात सहभागी व्हायचे त्यांनी ठरविले. त्यांच्या हे पण लक्षात आले की, 'इच्छा प्रबळ असेल तर मार्ग काढले जाऊ शकतात आणि इच्छा प्रबळ नसेल तर बहानेबाजी पुढे येईल.'

याच काळात दीनाभाना यांना कांशीराम मदत करीत असल्याची प्रशासनाला पूर्ण जाणीव झाल्याने संचालकांनी कांशीराम यांना दालनात बोलावून घेतले आणि बाबासाहेब बदमाश असल्याची माहिती कांशीराम यांना दिली. कारण बाबासाहेब आंबेडकरांनी हिंदू धर्माचे फार नुकसान केल्याचे संचालकांनी स्पष्ट केले होते. तेव्हा कांशीराम यांनी प्रशासनाला पूर्ण विरोध केला होता. एवढेच नव्हे तर १४ एप्रिल च्या सुट्टी जाहीर करण्यास भाग पाडले होते. मात्र प्रशासनाने चतुर्थ श्रेणी कर्मचा-यांना कामाच्या मोबदल्यात ओवरटाईम देण्याचे जाहीर केले. ज्यात चतुर्थ श्रेणी कर्मचा-यांनी काम केले. पुढे मात्र या दोन्ही केसचा निकाल दीनाभाना यांच्या बाजूने लागला. त्यामुळे संचालकांची बदली करण्यात आली तर उपसंचालकांना नोकरीतून काढून टाकण्यात आले होते. तर दीनाभाना यांना नोकरीचे सर्व लाभ प्रदान करण्यात आले. रद्द केलेल्या दोन्ही सुटूट्या पूर्ववत सुरु करण्यात आल्या. यांचा आनंदोत्सव साजरा करताना पुण्यात खुशीची लहर निर्माण झाली. ज्याला त्या काळात दादासाहेब गायकवाड यांनी सुद्धा सहकार्य केले होते. त्यामुळे मूलनिवासी बहुजन समाजावर होणा-या अन्याय अत्याचाराला थांबविण्यासाठी कर्मचाऱ्यांनी आपली भूमिका पार पाडली पाहिजे अशी संकल्पना पुढे आली. त्यामुळे १९७३ ते १९७८ या पाच वर्षांच्या काळात मूलनिवासी बहुजन समाजात आपल्या आदर्श महापुरुषांच्या विचारधारेचा प्रचार प्रसार करण्यात आला. परिणामी ६ डिसेंबर १९७८ ला दिल्ली च्या बोट क्लब वर बामसेफ च्या पहिल्या अधिवेशनात बामसेफ ची निर्मितीच्या अनुंषंगाने सामाजिक भूमिका स्पष्ट करण्यात आली. अशाप्रकारे दीनाभाना यांनी आर्डीनन्स फँक्टरी च्या समन्वय समितीच्या बैठकीत सदरील मुद्यावर एल्गार पुकारल्यामुळे पुढे जाऊन बामसेफची स्थापना करण्यात आली. एवढे महत्वपूर्ण योगदान मान्यवर दीनाभाना यांचे मूलनिवासी बहुजन चळवळीत आहे. याची आपण दखल घेऊन मार्गक्रमण करावे. हीच त्यांना जयंती निमित्त आदरांजली ठरेल असे मला वाटते. या शाब्दिक मार्गदर्शनाने मी त्यांना आदरांजली अर्पण करतो. तसेच जयंती निमित्त आपणांस कोटी कोटी सदिच्छा.

लेखक : मेशाम बी. बी. , संचालक, फुले शाह आंबेडकराईट स्टडी सर्कल छत्रपती संभाजी नगर (औरंगाबाद), महाराष्ट्र।

श्रीनगर आणि श्रीराम जन्मभूमी अयोध्या येथे महाराष्ट्र भवन - ७७ कोटी रुपयांची तरतूद * महाविस्टा-मंत्रालय, परिसरातील शासकीय इमारती आणि त्यांच्या परिसराचा अत्याधुनिक सुविधांसह पुनर्विकास. * कार्यक्रम खर्चाकरिता सांस्कृतिक कार्य विभागाला १ हजार १८६ कोटी रुपये, पर्यटन विभागाला १ हजार १७३ कोटी रुपये नियतव्यय, सार्वजनिक बांधकाम (इमारती) विभागास १ हजार ३६७ कोटी रुपये, महसूल विभागास ४७४ कोटी रुपये. * कार्यक्रम खर्चाकरिता गृह (पोलिस) विभागाला २ हजार २३७ कोटी रुपये नियतव्यय, गृह (उत्पादन शुल्क) विभागास १५३ कोटी रुपये आणि विधी व न्याय विभागास ७५९ कोटी रुपये नियतव्यय. * वस्तु व सेवाकर विभागाची पुनर्रचना- कर प्रशिक्षण अकादमीची स्थापना. * कार्यक्रम खर्चाकरिता वित्त विभागाला २०८ कोटी रुपये नियतव्यय. * स्वराज्यरक्षक छत्रपती संभाजी महाराजांचे बलिदान स्थळ मौजे तुळापूर, ता. हवेली व समाधी स्थळ वढू बुदुक तालुका शिरू, जिल्हा पुणे येथील स्मारक- २७० कोटी रुपये किंमतीचा आराखडा, काम सुरु. * १२ ज्योर्तिलिंगापैकी एक श्री क्षेत्र माहूरगड जिल्हा नांदेड, एकविरादेवी मंदिर जिल्हा पुणे तिर्थक्षेत्र विकास प्राधिकरणांची स्थापना. * पुण्यश्रूलोक अहिल्यादेवी होळकर यांच्या तृतीय जन्मशताब्दी वर्षानिमित्त विविध कार्यक्रम - २० कोटी रुपये निधी. * पुण्यश्रूलोक अहिल्यादेवी होळकर मंदिरे, बारवांचे जतन व संवर्धन योजनेसाठी ५३ कोटी रुपये. * धाराशीव जिल्ह्यात संत गोरोबाकाकामहाराज यांच्या स्मारकासाठी शासकीय जमीन व निधी. * प्रतापगडाच्या पायथ्याशी 'वीर जीवा महाला' यांच्या स्मारकासाठी जागा. * संगमवाडी, पुणे येथे लहुजी वस्ताद साळवे यांचे स्मारक. * अमळनेर, जिल्हा जळगाव येथे सानेगुरुजींचे स्मारक. * हुतात्मा श्री शिवराम हरी राजगुरु जन्मस्थळ परिसर विकासासाठी १०२ कोटी ४८ लाख रुपयांचा आराखडा. * श्री क्षेत्र सप्तशृंगी गड, ता. कळवण स्थळाच्या ८१ कोटी ८६ लाख रुपयांच्या तीर्थक्षेत्र विकास आराखड्यास मान्यता. * 'मंगेश पाण्डांवकर कवितेचे गाव' उपक्रम- वेंगुर्ला, जिल्हा सिंधुदुर्ग. * कार्यक्रम खर्चाकरिता नियोजन विभागास ९ हजार १९३ कोटी रुपये, रोहयो प्रभागासाठी २ हजार २०५ कोटी रुपये, मराठी विभागास ७१ कोटी रुपये नियतव्यय. * सन २०२४-२५ या आर्थिक वर्षात जिल्हा वार्षिक योजनेअंतर्गत १८ हजार १६५ कोटी रुपयांची तरतूद. * वार्षिक योजना एक लाख ९२ हजार कोटी रुपये, अनुसुचीत जाती उपयोजना १५ हजार ८९३ कोटी रुपये, आदिवासी विकास उपयोजना १५ हजार ३६० कोटी रुपये. * सन २०२४-२५ च्या अर्थसंकल्पामध्ये एकूण खर्चासाठी ६ लाख ५२२ कोटींची तरतूद. * सन २०२४-२५ च्या अर्थसंकल्पामध्ये महसूली जमा ४ लाख ९८ हजार ७५८ कोटी रुपये व महसूली खर्च ५ लाख ८ हजार ४९२ कोटी रुपये, महसूली तूट- ९ हजार ७३४ कोटी रुपये, राजकोषीय तृत ९९ हजार २८८ कोटी रुपये.

